

Nyt om kræftforskning

Læs her om forskning, som Kræftens Bekæmpelse står bag - eller har bidraget til

Radioaktivt jodkorn spiller vigtig rolle i brystkræftkirurgi

Særlig metode til markering af brystkræft er taget i brug på baggrund af forskning, som er støttet af Knæk Cancer. Samtidig er det den bedste metode til at markere lymfeknuder hos brystkræftpatienter, der skal forbehandles med kemoterapi. Formålet er bedre kirurgi og færre senfølger.

Man tager et lille radioaktivt jodkorn og placerer det ved kræftsvulsten. Jodkornet lægges ind i kroppen med en nål i forbindelse med en ultralydsscanning. Når så kirurgen skal operere, bruger hun en geigertæller til at finde frem til jodkornet. Og så ved kirurgen præcist, hvor hun skal operere for at fjerne kræftsvulsten.

Det er princippet bag en metode til markering af kræftsvulster, der allerede er indført på Afdeling for Brystkirurgi, Herlev-Gentofte Hospital, Aarhus Universitetshospital og på Hospitalsenhed Midt på baggrund af forskning støttet af Knæk Cancer. Men jodkornet er ikke kun egnet til at markere kræftsvulsten.

Ny forskning viser, at metoden også er bedst, når det handler om at markere lymfeknuder hos kvinder, der har spredning til lymfeknuder og tilbydes forbehandling med kemoterapi inden deres brystkræftoperation. Det fortæller læge og ph.d.-studerende Frederikke Munck, der står bag to nye undersøgelser af brugen af jodkorn til markering af lymfeknuder.

Frederikke Much. Foto: Privat

Stor ros til Nationalt Forskningscenter

Nationalt Forskningscenter for Stråleterapi får stor ros i en evaluering af centrets arbejde, som Kræftens Bekæmpelse igangsatte i 2023. Et panel af internationale bedømmere er blevet bedt om at evaluere forskningscentrets videnskabelige arbejde. De kalder centret for en enestående succes, og nævner forskning i nye, avancerede teknikker som FLASH, MR-Linac og protonterapi som eksempler på fremragende forskning. Nationalt Forskningscenter for Stråleterapi blev etableret med 25 mio. kr. fra Knæk Cancer-indsamlingen i 2017 og er et af de i alt 12 nationale forskningscentre, som bygger på en bevilling fra Knæk Cancer.

Håb om ny vaccine-behandling til patienter med særlig lungekræft

Forskere har udviklet en vaccine, der gør immunterapi effektiv over for ALK-positiv ikke-småcellet lungekræft. Behandlingen har vist gode resultater i laboratoriet, og nu skal den testes på patienter i USA.

Immunterapi har hidtil været uden effekt på ALK-positiv ikke-småcellet lungekræft. Men det kan måske ændre sig med en ny behandling. Den er udviklet til at foregå i to trin, hvor det første er at give patienten en nyudviklet vaccine, der aktiverer immunforsvaret. Når forskerne gav vaccinen til mus med ALK-positiv ikke-småcellet lungekræft, og dernæst behandlede musene med en kombination af lægemidlet TKI og immunterapi, så de overbevisende resultater: Behandlingen forhindrede kræften i at sprede sig, og flere af musene var sygdomsfrie da forsøget stoppede.

Gruppenleder Zoltan Szallasi fra Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning, der har deltaget i forskningen, er meget positiv overfor de nye resultater:

- Vi er meget spændte på at komme i gang med de kliniske forsøg. De hidtidige resultater er meget lovende, og jeg tror dette kan være en behandling, der får stor betydning for patienterne, siger han.

Energiproduktion - en anvendelig sårbarhed hos kræftceller

NAD+ er et vigtigt molekyle for cellers energiproduktion. Forskere hos Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning har i et nyt studie vist, at NAD+ direkte kan optages i cellens energifabrikker, kaldet mitokondrier, og derved påvirke og øge cellens energiproduktion. Men når celler bliver behandlet med NAD+ i længere tid, fører det til udmattelse af mitokondrierne. Når det sker, så stopper cellen med at dele sig. Nogle kræftceller, som kendetegnes ved at være særligt aggressive og dele sig hurtigt, er særligt sårbare overfor NAD+. Og den nye undersøgelse viser, at hvis man behandler disse kræftceller med en kombination af NAD+ og specialiseret kemoterapi, kan man hæmme kræftcellernes vækst og slå dem ihjel. Forskningen er hidtil kun udført i laboratoriet, men forskerne håber, at NAD+ kan bruges til kræftbehandling i fremtiden.

HPV-vaccine beskytter mod kræft i endetarmsåbningen

Ny forskning viser, at HPV-vaccinen mindsker risikoen for analkræft og svære forstadier til sygdommen. Risikoen er mindsket med op til 70 pct. blandt kvinder, der er vaccineret, før de fyldte 17 år.

Forskerne fremhæver at det er et rigtig glædeligt budskab til de kvinder, der er vaccineret. Men analkræft er også en kræftform, som rammer mænd, og forskerne forventer derfor, at den effekt, der er set for kvinder, også vil være gældende for mænd. Den nye undersøgelse er sidste brik i en række af undersøgelser, der viser, at HPV-vaccinen beskytter mod alle de kræftformer og forstadier, der er forbundet med HPV og som opstår i de kvindelige ydre kønsorganer og omkring endetarmen. Resultater afspejler primært effekten af den første HPV-vaccine, som dækkede HPV-type 16 og 18. Den nuværende HPV-vaccine beskytter mod yderligere fem høj-risiko HPV typer, og derfor forventer forskerne at se en endnu bedre beskyttelse mod analkræft blandt vaccinerede kvinder i de kommende år, og på sigt også en effekt blandt mændene.

Hjælp til at finde modermærkekræft

Dermloop er navnet på et system til digital hudkræftdiagnostik med apps, der kan hjælpe læger med at se forskel på godartede gevækster på huden og kræft, herunder modermærkekræft. Systemet er afprøvet i Region Hovedstaden og Syddanmark, og har medvirket til, at digital hudkræftdiagnostik nu er kommet på finansloven og skal udbredes i hele Danmark. Med lærings-appen kan læger og sygeplejersker træne mønstergenkendelse

Ultraforarbejdede fødevarer øger risikoen for kræft

Et stort internationalt studie viser, at især forarbejdede kødprodukter og drikkevarer med sukker eller kunstige sødestoffer er de store syndere. De øger ikke alene risikoen for kræft, men også for hjerte-kar-sygdomme og diabetes.

Pizzaer på frost, bacon, coco pops og andre ultraforarbejdede fødevarer er svære at undgå i en moderne travl husholdning, men de er ikke særlig gode for os. Forskere fra blandt andet Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning har vist, at personer der har et højt indtag af ultraforarbejdede fødevarer, har en øget risiko for multimorbiditet, altså risikoen for at udvikle mindst to kroniske sygdomme.

- Studiet viser, at de stærkeste effekter er relateret til forarbejdede kødprodukter og drikkevarer, der er tilsat sukker eller kunstige sødemidler. Det underbygger den viden, vi allerede har, om at disse kategorier er u hensigtsmæssige i forhold til kræft, hjertekarsygdomme og diabetes, siger gruppeleder ved Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning, Anja Olsen. Ultraforarbejdet mad er en fællesbetegnelse for industriproducerede fødevarer, der er tilsat farvestoffer, smagsforstærkere, konserveringsmidler osv. Populært sagt er det fødevarer, som du ikke selv kan lave med de ingredienser, du har i dit køkken. Rådet fra forskerne er, at de ultraforarbejdede fødevarer er uheldige for vores helbred, og at det er en god idé at skære ned på dem.

understøttet af kunstig intelligens, så de bliver endnu bedre til at diagnosticere gevækster i huden. Med den kliniske del kan lægen registrere en mistænkelig gevækst ved hjælp af en iPhone og indsende billedet til vurdering hos en hudlæge, der svarer inden for et par dage. Dermloop bygger bl.a. på forskning, der er støttet af Knæk Cancer.